

УДК 677.075.4

DOI:10.30857/2617-0272.2018.2.7.

НИКОЛАЄВА Т. В., ДАВИДЕНКО І. В., ЛЯПКАЛО І. О.
Київський національний університет технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМИ, СТРУКТУРИ ТА КОЛОРИТУ КОСТЮМА 50-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ З МЕТОЮ РОЗРОБКИ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ

Мета. Дослідження тектонічної структури та художньо-композиційних ознак стилістики та форм костюма 50-х рр. ХХ ст., для впровадження результатів аналізу в процес дизайн-проектування сучасної колекції жіночого одягу.

Методика. В роботі використані сучасні методи історіографічного, літературно-аналітичного, системно-структурного та морфологічного аналізу, а також вивчення думок споживачів засобами анкетування та статистичної обробки результатів дослідження.

Результати. Проаналізовано та обґрунтовано актуальність вибору теми дослідження та об'єкту дослідження. Використано послідовний ряд методик досліджень для вирішення поставлених наукових завдань: визначення переваг споживачів в процесі проектування сучасних моделей одягу, проєктованого на основі стилістики 50-х рр. ХХ ст., виявлено особливості тектонічної побудови костюма та художньо-композиційних елементів. На основі отриманих результатів дослідження розроблений проєкт колекції сучасного жіночого одягу.

Наукова новизна. Вперше застосовано для наукового аналізу стилістичних особливостей побудови костюма 50-х рр. ХХ ст. методики системно-структурного аналізу форм, структури та пропорційно-ритмічної побудови оригінальних моделей обраного періоду. Визначено та структуровано провідні тектонічні характеристики форм костюма, особливості художньо-композиційних елементів в оздобленні одягу, формуванні стилю та іміджу відповідного історичного періоду. З наукової точки зору скореговано процес дизайн-проектування сучасних форм костюма.

Практичне значення. В результаті проведення наукових досліджень визначено, що оригінальні форми костюма 50-х років ХХ ст., представляють актуальне творче джерело для побудови процесу асоціативного проектування сучасних форм костюма, формування оригінальних ідей та нової естетики в створенні сучасного жіночого одягу. Дослідження тектонічної структури костюма обраного історичного періоду дали можливість створення колекції жіночого костюма з новими оригінальними формами, видами оздоблення та стилістичними характеристиками.

Ключові слова: стиль, мода, композиційні ознаки, тектонічна структура, базові форми, сучасна колекція.

Вступ. Мода – це надзвичайно чутливий елемент відображення соціальних та культурних перетворень в суспільстві. Феномен формування моди визначає явище характерне саме для ХХ століття. До цього існувало багато художніх стилів, особливості яких варіювались в залежності від країни, соціального стану суспільства та рівня розвитку культури. Масовим явищем мода стає з початком розвитку великого

промислового виробництва та зміною соціальної ролі жінки в суспільстві. Переломним періодом в розвитку моди стає саме повоєнний період 50-х років ХХ століття. Після важкого та обмеженого воєнного часу, жінки почали мріяти про м'які силуети, красиві тканини та багате оздоблення одягу. Суворий облік модернізму, в якому форма беззаперечно підкорювалась функції, був замінений

романтичним, яскравим, ніжним, жіночним ідеалом. Жінки повинні були мати досконалий вигляд, відповідати новим естетичним нормам. В 50-ті роки ХХ ст. жінки отримали доступ до всіх досягнень суспільства споживання, а науково-технічний прогрес суттєво полегшив можливості наслідування модних тенденцій.

Запропонований видатними кутюр'є того часу новий стиль «New look», найбільш вдало відобразив світосприймання змін в поглядах на естетичні ідеали. Характерними рисами нового стилю в костюмі були м'які, пластичні лінії та силуети, округлі стегна, надзвичайно тонка талія та багате оздоблення. Навіть назви нових форм та силуетів одягу, запропоновані Крістіаном Діором носили назву квітів: тюльпан, конвалія, лілея, гібіскус, дзвіночок [1].

Величезний успіх стилю «New look» демонструє, наскільки сильною є ностальгія розвиненого технічно суспільства за минулим часом «бель-епок». Мода живе та розвивається за своїми законами, що не залежать від прогнозів та логіки. Саме тому надзвичайно цікавим і важливим є дослідження закономірностей та тенденцій формування нових сучасних стилів, на основі характеристик художніх стилів минулого, визначення їх знаковості, найбільш характерних рис та впливу на світосприйняття нових змін в суспільстві [2].

ХХІ ст. з його технічними інноваціями, глобалізацією суспільства, загостренням національних питань, знову і знову виявляє тенденції до відходу від важкої реальності до неоромантизму, м'якості та розуміння жіночності.

Найбільш яскравим представником цього стилю був саме стиль «New look». При достатньо великому обсязі матеріалів, що описують цей період в розвитку моди 50-х років ХХ ст., ще мало дослідженими залишаються питання визначення найбільш характерних тектонічних характеристик костюма цього періоду та відношення

сучасних споживачів до введення елементів стилю «New look» в сучасний костюм.

Постановка завдання. Розвиток стилю 50-х рр. ХХ ст. в одязі ознаменувався апогеєм творчості двох найбільш відомих дизайнерів світової моди – Крістіана Діора та Габріель Шанель [4]. Вони створювали елегантний та надзвичайно естетичний одяг для своїх сучасниць, одягали найбільш відомих жінок свого часу: принцес, герцогинь, дружин королів та президентів, кінозірок та, одночасно, і простих жінок (рис. 1).

Рис.1. Моделі костюмів кутюр'є Коко Шанель

Мода 50-60-х рр. XX ст. не втрачає актуальності і сьогодні, а навпаки, стає все відомішою та цікавою. Особливо популярна вона у весільних і вечірніх вбраннях (рис. 2). Романтичний, жіночий одяг шують з ошатних матеріалів, що добре драпіруються та мають багате оздоблення. Прилеглий силует забезпечується контрастом затягнутої талії і пишної нижньої частини. Сукні в стилі 1950-х років можуть виглядати досить сучасними або підкреслено вінтажними, що теж відповідає новим тенденціям моди.

Рис.2. Сучасні сукні в стилі 50-х рр. XX ст.

З метою визначення можливості та доцільності використання форм та художньо-композиційних елементів одягу, періоду формування стилю «New look», було проведено дослідження відношення сучасних споживачів до включення елементів формоутворення костюма 50-х років XX ст. в сучасні колекції одягу, із застосуванням методики анкетного опитування (рис. 3) [6]. Для того, щоб дослідити закономірності формоутворення костюма, враховуючи всі його структурні елементи, в роботі були використані методи системно-структурного і морфологічного аналізу та вивчення думок споживачів методом анкетування [5]. Структурний аналіз форм костюма виконано на модульних фігурах-схемах, що дає можливість чітко виділити структурні елементи і їх антропометричні рівні (рис. 4). Під час виконання морфологічного аналізу проведено відбір найоптимальніших форм та композиційних рішень, які утворюють певну матрицю можливих варіантів побудови форми моделей сучасної колекції одягу (рис. 5).

Результати дослідження. Для визначення доцільності використання обраної теми було проведено анкетування та збір соціологічної інформації, що підтвердили актуальність та зацікавленість споживачів у вивченні процесів формоутворення костюма 50-х років XX ст. та їх використання у сучасному одязі [3].

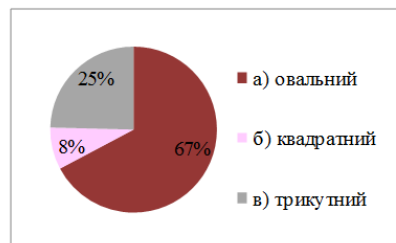
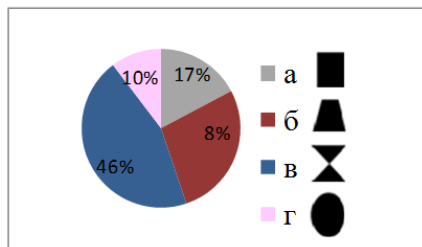
Провівши аналіз сучасних тенденцій та опрацювавши результати анкетування, можна зробити висновок, що сьогодні молодь здебільшого обирає красивий та виразний одяг, що має підкреслену талію та жіночні силуети. Тому, в проектуванні колекції доцільно обирати форми, що підкреслюють жіночу фігуру, а саме обирати силует «пісочний годинник». Щодо кольорової гами колекції, споживачі надали перевагу чорному, білому, рожевому та темно-синьому.

В оформленні горловини, більшість опитуваних віддали перевагу овальній формі. Для даної колекції найбільш вдалим

макіяжем у формуванні іміджу було обрано стриманий, денний, з використанням пастельних відтінків.

Якому з даних силуету Ви надаєте перевагу?

Який вид горловини для Вас більш привабливий?

Яка кольорова гама найбільш вигідно відобразить тему колекції?

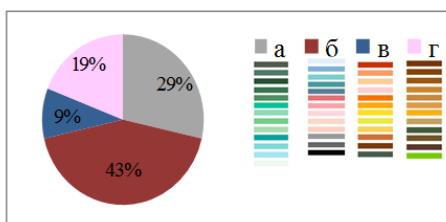

Рис. 3. Результати анкетування споживачів стосовно використання елементів костюма 50-х рр. XX ст.

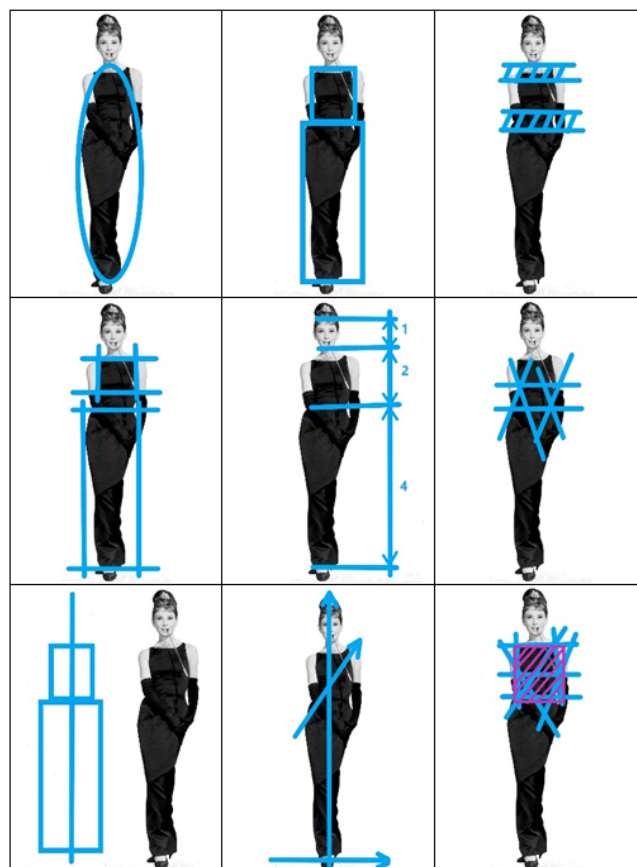

Рис.4. Системно-структурний аналіз форм костюма 50-х рр. XX ст.

Проведення передпроектних досліджень визначило концепцію сучасної колекції. Тема моди 50-х рр. XX ст. в розробці сучасної колекції одягу дає змогу відкрити для себе нюанси тих часів в нових варіаціях та створити неповторні образи сучасності.

Художньо-композиційні елементи	Положення лінії талії		Тип декольте		Положення малюнку		Тип рукава
	1	2	1	2	1	2	1
Силуетна форма	природне	завищене	1 на бретелях	2 відкритим плечима	1 зверху	2 знизу	широкий

Художньо-композиційні елементи	Тип рукава			Довжина рукава		Довжина сукні	
	Вив'язний	Без рукава	Сущільно-кросний	Довгий	До рівня ліктя	До п'ят	До шиколотки
Силуетна форма							

Рис.5. Морфологічний аналіз формоутворення сучасного костюма

Створена сучасна колекція не передбачає широкого тиражування. Кожна річ має свій характер та свої особливості, оскільки вона орієнтована на індивідуального споживача та для

особливих випадків (свята, визначні події, весілля). Визначення головних художньо-композиційних ознак колекції в стилі 50-х рр. XX ст., проведено на основі морфологічного аналізу. Базові позиції образу: основна кольорова гама чорно-біла з елементами холодних відтінків. Матеріали – переважно шовк, атлас та мереживо. Окрім основних полотен використовуються стрічки та аксесуари, що служать для оздоблення та декору. Також серед декоративних елементів присутні різноманітні декоративні застібки, оздоблення тканинами інших малюнків та кольорів, розшивка бісером, стразами та декоративні штучні квіти.

Тема дослідження стилістики 1950-х рр. XX ст., принципів формоутворення та художньо-композиційних ознак костюма є досить цікавою і актуальною на сьогодні, проте існує зовсім небагато досліджень, з метою вивчення даного напрямку. Не зважаючи на невеликий обсяг оригінального історіографічного матеріалу за даною темою, було проведено дослідження тектоніки костюма та стилістики 50-х рр., для впровадження отриманих результатів в процес проектування сучасної колекції жіночого одягу (рис. 6). Стиль та засоби художньої виразності, а також особливості застосування декоративних елементів визначено в процесі дослідження.

Рис. 6. Розробка сучасної колекції моделей за мотивами моди 50-х рр. XX ст.

Висновки. В процесі роботи було проаналізовано актуальність теми дослідження, розглянуто художні особливості предмету дослідження, сформовано дизайн-концепцію майбутньої колекції, розроблено ряд ескізних пропозицій колекції жіночого одягу, що відповідає сучасним тенденціям моди.

На основі цих даних створено колекцію жіночого одягу, в стилі 50-х рр. ХХ ст., з використанням елементів ручної роботи, для сучасного споживача.

Мода 50-х років досить суперечливе явище, як і більшість головних тенденцій

моди ХХ століття. Завдяки стилю нью-лук, жінки могли відчувати себе чарівними, легкими, ніжними, одяг максимально підкреслював жіночність і робив силует елегантним.

Даний період відрізняється від інших своїми неповторними рисами, які знову завойовують серця жінок в сучасній моді та її тенденціях, є достатньо актуальними та можуть бути рекомендованими для використання в сучасних процесах комплексного дизайн-проекування.

Література

1. Зелинг Шарлотта. Мода. Век модельеров. 1900-1999. – Кельн: Кенеман, 2000. – 656 с.
2. Франсуа Бодо. Шик и Шарм. Перевод с фр. – М.: Слово / Slovo, 2006. – 400 с.
3. Ятина Л. И. Мода глазами социолога: результаты эмпирического исследования / Л. И. Ятина // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1998. – № 2. – С. 121-123.
4. Зайцев В. М. Этот многоликий мир моды – М.: Сов. Россия, 1982. – 77 с.
5. Николаева Т. В. Тектоника формоутворення костюма – К.: Арістей, 2005. – 224 с.
6. Гречихин В. Г. Лекции по методике и технике социологического исследования – М.: Изд-во МГУ, 1988. – 230 с.

References

1. Charlotte Zeling. (2000) Moda. Viek modelierov [Fashion. Age of fashion designers]. 1900-1999. – Cologne: Konemann [in Russian].
2. Fransua Bodo (2006) Shik i sharm [Chic and Charm]. Moscow: Slovo [in Russian].
3. Yatina L. I. (1998) Moda hlazamy sotsyoloha: rezultaty empiricheskoho issledovanyia [Fashion by the eyes of a sociologist: the results of an empirical study] Zhurnal sotsiolohii i sotsialnoy antropologii – Journal of Sociology and Social Anthropology, 2, 121-123. [in Russian].
4. Zaitsev V. M. (1982) Etot mnoholiky mir mody [This versatile world of fashion]. Moscow: Sov. Rossia [in Russian].
5. Nikolaeva T. V.(2005) Tektonika formoutvorennia kostiuma [Tectonics of Formation of a Costume]. Kyiv: Aristei [in Ukrainian].
6. Grechikhin V. G. (1988) Lektsii po metodike i tekhnike sotsiolohicheskoho issledovaniia [Lectures on the methodology and technique of sociological research]. Moscow [in Russian].

ИССЛЕДОВАНИЕ ФОРМЫ, СТРУКТУРЫ И КОЛОРИТА КОСТЮМА 50-Х ГОДОВ ХХ ВЕКА С ЦЕЛЬЮ РАЗРАБОТКИ КОЛЛЕКЦИИ ЖЕНСКОЙ ОДЕЖДЫ

НИКОЛАЕВА Т. В., ДАВИДЕНКО И. В., ЛЯПКАЛО И.
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Исследование тектонической структуры и художественно-композиционных признаков стилистики и форм костюма 50-х гг. ХХ ст., для внедрения результатов анализа в процесс дизайн-проектирования современной коллекции

RESEARCH OF FORM, STRUCTURE AND COLOUR OF SUIT OF THE 50's OF XX CENTURY, WITH A VIEW TO THE DEVELOPMENT OF COLLECTION OF WOMEN'S CLOTHING

NIKOLAEVA T. V., DAVYDENKO I. V., LYAPKALO I.
Kiev National University of Technologies and Design

Purpose. Investigation of the tectonic structure and artistic-compositional features of the stylistics and forms of the costume of the 50's of XX century, to introduce the results of analysis

женской одежды.

Методика. В работе использованы современные методы историографического, литературно-аналитического, системно-структурного и морфологического анализа, а также изучение мнений потребителей средствами анкетирования и статистической обработки результатов исследования.

Результаты. Проанализировано и обосновано актуальность выбора темы исследования и объекта исследования. Использовано последовательный ряд методов исследований для решения научных задач. На основе полученных результатов исследований разработан проект коллекции современной женской одежды.

Научная новизна. Впервые использованы для научного анализа стилистических особенностей построения костюма 50-х гг. XX ст. методики системно-структурного анализа форм, структуры и пропорционально-ритмичного построения оригинальных моделей избранного периода. Определены и структурированы ведущие тектонические характеристики форм костюма, особенности художественно-композиционных элементов в отделке одежды, формировании стиля и имиджа соответствующего исторического периода. С научной точки зрения скорректирован процесс дизайн-проектирования современных форм костюма.

Практическая значимость. В результате проведения научных исследований определено, что оригинальные формы костюма 50-х годов XX ст., представляют актуальный творческий источник для построения процесса ассоциативного проектирования современных форм костюма, формирования оригинальных идей и новой эстетики в создании современной женской одежды. Исследования тектонической структуры костюма избранного исторического периода дали возможность создания коллекции женского костюма с новыми оригинальными формами, видами отделки и стилистическими характеристиками. Коллекция изготовлена в материале и представлена на Международном конкурсе "Печерские каштаны" (Украина, КНУТД).

Ключевые слова: стиль, мода, композиционные признаки, тектоническая структура, базовые формы, современная коллекция.

in the design process of a modern collection of women's clothing.

Methodology. Modern methods of historiographic, literary-analytical, system-structural and morphological analysis were used in the work, as well as studying the opinions of consumers by means of questioning and statistical processing of research results.

Results. The relevance of the choice of the research topic and the object of research is analyzed and justified. A series of research methods has been used to solve scientific problems. Based on the research results, a draft of a collection of modern women's clothing

Scientific novelty. The methods of system-structural analysis of forms, structure and proportional-rhythmic construction of original models of the selected period were used at first for scientific analysis of the stylistic features of the construction of the costume of the 50's of XX century. The leading tectonic characteristics of the costume forms, the features of the artistic and compositional elements in the decoration of clothes, the formation of style and the image of the corresponding historical period are determined and structured. From the scientific point of view, the process of design-designing of modern costume forms has been adjusted.

Practical value. Because of scientific research, it is certain that the original costume forms of the 50's of XX century represent an actual creative source for constructing the process of associative design of modern costume forms, the formation of original ideas and a new aesthetics in the creation of modern women's clothing. Studies of the tectonic structure of the costume of the selected historical period made it possible to create a collection of a female costume with new original forms, types of finishes and stylistic characteristics. The collection was made in the material and was presented at the International competition "Pechersky chestnuts" (Ukraine, KNUTD).

Keywords: style, fashion, composition signs, tectonic structure, basic forms, modern collection.